YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

4 päivänä kesäkuuta 2009 *

Asiassa C-285/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (Ranska) on esittänyt 24.6.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.6.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Moteurs Leroy Somer

vastaan

Dalkia France ja

Ace Europe,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet ja J.-J. Kasel,

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Moteurs Leroy Somer, edustajanaan SCP F. Rocheteau ja SCP avocat C. Uzan-Sarano,

– Dalkia France ja Ace Europe, edustajanaan SCP Coutard – Mayer – Munier-Apaire,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään J. López-Medel Bascones,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Wilms ja J.-B. Laignelot,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY (EYVL L 210, s. 29) 9 ja 13 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa valittajana on Moteurs Leroy Somer -yhtiö ja vastapuolina yhtiöt Dalkia France ja Ace Europe ja joka koskee vastuuta sairaalan generaattorikoneistolle Moteurs Leroy Somerin valmistaman vaihtovirtageneraattorin ylikuumenemisen takia aiheutuneesta vahingosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 85/374 johdanto-osan 9. ja 18. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”kuluttajan suojaamiseksi on korvattava kuolema ja muut henkilövahingot sekä esinevahingot; velvollisuus korvata esinevahingot saisi kuitenkin koskea vain yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettuja tuotteita – –,

– –

tässä direktiivissä säädetty yhdenmukaistaminen ei voi nykyisellä tasollaan olla täydellistä, mutta se avaa tien kohti suurempaa yhdenmukaisuutta; tämän vuoksi on tärkeää, että neuvosto saa säännöllisin väliajoin komissiolta kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta sekä siihen mahdollisesti liittyvät tarpeelliset ehdotukset.”

4 Direktiivin 85/374 1 artiklan mukaan ”valmistaja vastaa vahingosta, joka aiheutuu hänen tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta”.

5 Kyseisen direktiivin 4 artiklan mukaan ”vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys”.

6 Kyseisen direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”’Vahingolla’ tarkoitetaan 1 artiklassa:

a) kuolemaa ja muuta henkilövahinkoa;

b) muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumista tai tuhoutumista, vähennettynä kuitenkin 500 [euron] omavastuumäärällä ja edellyttäen, että esine on

i) laadultaan yleensä yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettu

ja

ii) pääasiassa ollut vahinkoa kärsineen yksityisessä käytössä tai kulutuksessa.

Tämä artikla ei rajoita aineetonta vahinkoa koskevien kansallisten säännösten soveltamista.”

7 Saman direktiivin 13 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tämä direktiivi ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla taikka sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka on olemassa tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä.”

Kansallinen säännöstö

8 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, Ranskan lainsäädännön tai vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, aiheutuneesta vahingosta, jos tämä vahinkoa kärsinyt vain näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

9 Wärtsilä-yhtiön Lyonin sairaalaan vuonna 1995 asentama generaattorikoneisto syttyi tuleen Moteurs Leroy Somerin valmistaman ja vuonna 1994 liikkeelle laskeman vaihtovirtageneraattorin ylikuumenemisen takia.

10 Dalkia France, joka oli vastuussa kyseisen laitteen ylläpidosta, ja kyseisen yhtiön vakuutusyhtiö Ace Europe korvasivat sairaalalle kyseisestä onnettomuudesta aiheutuneet aineelliset vahingot, minkä jälkeen Dalkia France ja Ace Europe, joille tähän vahinkoon perustuvat oikeudet ovat siirtyneet sairaalalta, nostivat kanteen Moteurs Leroy Someria vastaan saadakseen korvauksen maksamistaan rahamääristä.

11 Cour d'appel de Lyon katsoi 7.12.2006 antamassaan tuomiossa, että Moteurs Leroy Somerilla oli vastuu turvallisuudesta, ja velvoitti tämän maksamaan Dalkia Francelle 320 143,03 euroa ja Ace Europelle 229 107 euroa.

12 Moteurs Leroy Somer väittää ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa muun muassa, että kaikille elinkeinonharjoittajina toimiville myyjille kuuluva vastuu turvallisuudesta ei kata ammattikäyttöön tarkoitetuille esineille, joita vahinkoa kärsinyt on käyttänyt ammattitoiminnassaan, aiheutunutta vahinkoa. Moteurs Leroy Somerin mukaan Cour d'appel de Lyon on rikkonut Ranskan siviililain (code civil) 1603 §:n säännöksiä, kun niitä tulkitaan direktiivin 85/374 valossa, kun se velvoitti kyseisen yhtiön korvaamaan puhtaasti aineelliset vahingot, jotka aiheutuivat generaattorikoneistolle, jonka sairaala oli tilannut ammattikäyttöönsä.

13 Cour de cassation katsoo direktiivin 85/374 tulkitsemisen tarpeelliseksi, jotta se voi antaa ratkaisun sen käsiteltävänä olevassa valitusasiassa, ja on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Ovatko – – direktiivin 85/374 – – 9 ja 13 artikla esteenä sille, että kansallista lainsäädäntöä tai vakiintunutta kansallista oikeuskäytäntöä tulkitaan siten, että vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, jos tämä vahinkoa kärsinyt vain näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden?"

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

14 Cour de cassation haluaa kysymyksellään pääasiallisesti selvittää, onko direktiivi 85/374 esteenä sille, että kansallista lainsäädäntöä tulkitaan tai vakiintunutta kansallista oikeuskäytäntöä sovelletaan siten, että vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, jos tämä vahinkoa kärsinyt vain näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden.

15 Direktiivin 85/374 9 artiklassa rajoitetaan termiä ”vahinko”, joka sisältyy 1 artiklaan, jonka mukaan ”valmistaja vastaa vahingosta, joka aiheutuu hänen tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta”.

16 Kyseisen 9 artiklan mukaan tällä termillä tarkoitetaan kuolemaa ja muuta henkilövahinkoa sekä muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumista tai tuhoutumista, vähennettynä kuitenkin 500 euron omavastuumäärällä ja edellyttäen, että esine on laadultaan yleensä yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettu ja pääasiassa ollut vahinkoa kärsineen yksityisessä käytössä tai kulutuksessa.

17 On siksi todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vahinko, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, ei kuulu direktiivissä 85/374 tarkoitetun termin ”vahinko” soveltamisalan piiriin, ja näin ollen se ei voi olla perusteena valmistajan vastuulle kyseisen direktiivin 1 artiklan nojalla.

18 Moteurs Leroy Somer väittää kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamissaan huomautuksissa, että koska direktiivin 85/374 mukaan vahinkoihin, jotka aiheutuvat ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, ei sovelleta direktiivillä käyttöön otettua vastuujärjestelmää, jäsenvaltioita estetään säätämästä näiden vahinkojen osalta vastuujärjestelmästä, jonka perusteet ovat samat

kuin kyseisellä direktiivillä käyttöön otetulla järjestelmällä, jossa vaatimuksena on ainoastaan vahingon, puutteellisen turvallisuuden ja syy-yhteyden osoittaminen.

19 Tältä osin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevassa järjestelmässä vahinkoa kärsineen oikeudelle vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, asetetaan näyttöä koskevat edellytykset, jotka vastaavat direktiivin 85/374 4 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, joiden mukaan vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.

20 On lisäksi totta, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jäsenvaltioilla oleva harkintavalta säännellä tuotevastuuta määräytyy täysin direktiivin 85/374 itsensä perusteella ja on johdettava sen sanamuodosta, tarkoituksesta ja systematiikasta (asia C-402/03, Skov ja Bilka, tuomio 10.1.2006, Kok., s. I-199, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin, että direktiivillä 85/374 pyritään siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täydelliseen yhdenmukaistamiseen (em. asia Skov ja Bilka, tuomion 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 On niin ikään totta, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että direktiivin 85/374 13 artiklaa, jonka mukaan kyseinen direktiivi ei rajoita vahinkoa kärsineen oikeutta korvaukseen sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien säännösten nojalla taikka sellaisen erityisen vastuujärjestelmän perusteella, joka on olemassa tämän direktiivin tiedoksiantohetkellä, ei voida tulkita siten, että jäsenvaltioille jätettäisiin mahdollisuus pitää voimassa yleinen tuotevastuujärjestelmä, joka poikkeaa mainitussa direktiivissä säädetystä järjestelmästä (em. asia Skov ja Bilka, tuomion 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut lisäksi, että direktiivin 85/374 13 artiklaa on tulkittava siten, että direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä ei estä soveltamasta muita sopimukseen perustuvaa vastuuta tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevia järjestelmiä, kunhan näillä on jokin muu perusta, kuten piileviä virheitä koskeva takuu tai tuottamus (em. asia Skov ja Bilka, tuomion 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 On kuitenkin niin, että direktiivi 85/374 voi olla esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle vastuujärjestelmälle ainoastaan sillä edellytyksellä, että tämä järjestelmä kuuluu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

25 Vaikka direktiivillä 85/374, kuten tämän tuomion 21 kohdassa todetaan, pyritään siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täydelliseen yhdenmukaistamiseen, sen tarkoituksena ei sitä vastoin ole, kuten ilmenee direktiivin johdanto-osan 18. perustelukappaleesta, yhdenmukaistaa kattavasti tuotteiden puutteellisesta turvallisuudesta seuraavaa vastuuta koskevaa alaa mainittuja seikkoja pidemmälle.

26 Kuten Dalkia France, Ace Europe, Ranskan hallitus, Itävallan hallitus sekä komissio väittävät yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamissaan huomautuksissa, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vastuujärjestelmä ei kuitenkaan kuulu direktiivin 85/374 soveltamisalaan.

27 Sekä direktiivin 85/374 sanamuodosta että systematiikasta ja erityisesti sen 1 ja 9 artiklasta sekä johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta seuraa, että korvaus vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, ei kuulu niihin seikkoihin, joista kyseisessä direktiivissä säädetään, sillä tällaiset vahingot eivät kuulu, kuten tämän tuomion 17 kohdassa todetaan, asetuksen 85/374 1 artiklassa tarkoitetun termin ”vahinko” soveltamisalaan, sellaisena kuin se on rajattu direktiivin 9 artiklassa.

28 Näin ollen on todettava, että sellaisen vahingon korvaaminen, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, ei kuulu direktiivin 85/374 soveltamisalaan.

29 Tätä tulkintaa ei horjuta se seikka, että direktiivin 85/374 tavoitteena, sellaisena kuin se ilmenee direktiivin johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (asia C-52/00, komissio v. Ranska, tuomio 25.4.2002, Kok., s. I-3827, 17 kohta; asia C-154/00, komissio v. Kreikka, tuomio 25.4.2002, Kok., s. I-3879, 13 kohta ja asia C-183/00, González Sánchez, tuomio 25.4.2002, Kok., s. I-3901, 26 kohta), ei ole ainoastaan erojen välttäminen kuluttajien suojaamisessa vaan myös vääristymättömän kilpailun takaaminen taloudellisten toimijoiden välillä sekä tavaroiden vapaan liikkuvuuden edistäminen.

30 Mikään direktiivin 85/374 tekstissä ei mahdollista päätelmää, jonka mukaan yhteisön lainsäätäjä olisi rajoittamalla esinevahinkojen korvaamisen tämän direktiivin nojalla yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettuihin tavaroihin halunnut ottaa pois jäsenvaltioilta vääristymättömän kilpailun takaamista ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden helpottamista koskevan tavoitteen nimissä mahdollisuuden säätää ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, aiheutuneen vahingon osalta vastuujärjestelmästä, joka vastaa kyseisellä direktiivillä käyttöön otettua järjestelmää.

31 Koska direktiivillä 85/374 toteutettu yhdenmukaistaminen ei käsitä ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, aiheutuneiden vahinkojen korvaamista, tämä direktiivi ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio säätää tältä osin vastuujärjestelmästä, joka vastaa direktiivillä käyttöön otettua järjestelmää.

32 Kun otetaan huomioon kaikki edellä esitetty, esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiiviä 85/374 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että kansallista lainsäädäntöä tulkitaan tai vakiintunutta kansallista oikeuskäytäntöä sovelletaan siten, että vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa,

jos tämä vahinkoa kärsinyt vain näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden.

Oikeudenkäyntikulut

33 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25.7.1985 annettua neuvoston direktiiviä 85/374/ETY on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että kansallista lainsäädäntöä tulkitaan tai vakiintunutta kansallista oikeuskäytäntöä sovelletaan siten, että vahinkoa kärsinyt voi vaatia korvausta vahingosta, joka on aiheutunut ammattikäyttöön tarkoitetulle esineelle, jota on käytetty tässä käyttötarkoituksessa, jos tämä vahinkoa kärsinyt vain näyttää toteen vahingon, tuotteen puutteellisen turvallisuuden sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välisen syy-yhteyden.

Allekirjoitukset